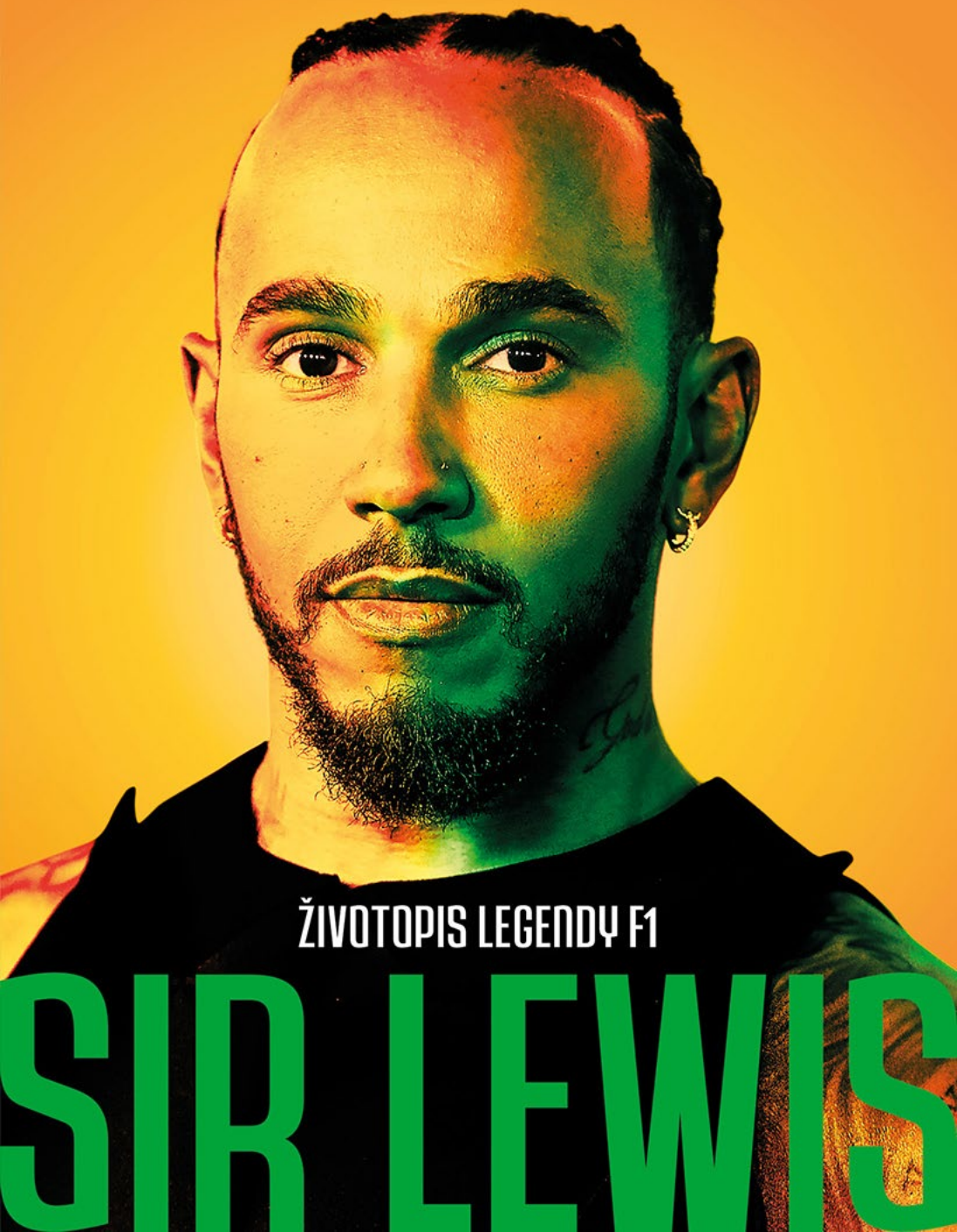

MICHAEL E. SAWYER

ŽIVOTOPIS LEGENDY F1

SIR LEWIS

Sir Lewis

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

Michael Sawyer

Sir Lewis – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Pochvalné recenze na knihu

SIR LEWIS

„Kniha *Sir Lewis* je poutavý a velmi podrobný portrét vlivného idolu, který svým působením přesahuje meze sportu. Kniha je nadčasová, poučná a potřebná.“

Mirin Faderová,
autorka bestsellerů *Giannis* a *Dream*

„Strhující vyprávění Michaela Sawyera je podnětným příspěvkem k literatuře pojednávající o závodění, sportu a společnosti a v širším kontextu líčí vzestup Lewise Hamiltona coby prvního černocha mezi vítězi automobilových závodů a člověka, jenž ve světě určuje trend. Knihu si rozhodně musíte přečíst.“

Tamara Paynová,
držitelka Pulitzerovy ceny
a americké ceny za literaturu,
autorka *The Dead Are Arising*

„Napínavá četba. Pronikavý pohled na otázky týkající se rasy a společenské třídy. Sawyer nás provází kariérou Lewise Hamiltona jakožto automobilového závodníka, člověka a lidumila, který je vášnivý, vtipný, soucitný a kritický. Nakonec se z nás stávají fanoušci, a co je důležitější, lepší verze sebe samých. Kniha nám připomíná, že nás má sport stále co učit o nás samých a o našem světě a že se mezi námi v současnosti najdou sportovní idoly, které nás dokážou nejen inspirovat, ale také nám nastavují zrcadlo, abychom zjistili, kdo jsme a jak

se musíme změnit. Tuto knihu mohu číst stále dokola a nepřestane mě bavit a podněcovat.“

Myisha Cherryová,
autorka *The Case for Rage*

„Michael E. Sawyer nám předkládá jednu z nejprůkaznějších knih o formuli 1 od životopisu *The Life of Senna* od Toma Rubythona. Způsobem velmi podobným tomu, co udělal C. L. R. James biografií *Beyond a Boundary* pro skvělého trinidadského hráče kriketu sira Learieho Constantina, nás Sawyer zevrubně seznamuje s kariérou Lewise Hamiltona. Díky detailní a zasvěcené studii jeho vlivu na umění a techniku závodění ve formuli 1 objevujeme, jak toto působení odráží hlubokou celosvětovou sociálněpolitickou proměnu.“

R. A. Judy, autor *Sentient Flesh*
a držitel ceny Trumana Capoteho za literární kritiku

SIR LEWIS

MICHAEL E. SAWYER

xyz

*Tuto knihu věnuji svým rodičům, Therese a Ernestu Sawyerovým,
kteří mě naučili milovat sport, a hlavně vnímat,
že hrdiny neurčují vítězství a porážky.*

**Všem dětem, které sní
o nemožném...**

Lewis Hamilton

Obsah

<i>Úvod</i>	11
Kapitola 1. Osvícený syn	21
Kapitola 2. Lewisi, zpomal, ať je nenaštveš!	39
Kapitola 3. Ještě chvíli tady budeš zaclánět, a uvidíš	51
Kapitola 4. Honba za technickou převahou	61
Kapitola 5. Nazdar, světe!	69
Kapitola 6. Formule 1 101	81
Kapitola 7. Smetánku slízl otec	87
Kapitola 8. Není nad to, když je to poprvé	101
Kapitola 9. Kritici změnili názor	107
Kapitola 10. Idol nepoblázněný hvězdnou slávou	119
Kapitola 11. V rozkladu	127
Kapitola 12. Tři závody	141
Kapitola 13. Mlčet nahlas	147
Kapitola 14. Nejlepší všech dob	157
Kapitola 15. Slabší roky	169
Kapitola 16. Seb, Nico a Lewis	179
Kapitola 17. Mistrovská léta	195
Kapitola 18. Sedmý titul	219
Kapitola 19. Nejsem byznysmen, jsem byznys	237
Kapitola 20. Hrdinové jsou víc než šampioni	253
Kapitola 21. Povstaň!	269
Kapitola 22. Návrat slabších roků	275
Kapitola 23. Ne ty, ale já...	283
Kapitola 24. Zahradník	291
<i>Poděkování</i>	295

ÚVOD

Met Gala
Metropolitní muzeum umění
New York, stát New York
13. září 2021

Lewis Hamilton přišel na akci Met Gala v obleku zhotoveném na míru a to, že o den dřív za krásného podzimního počasí na legendárním závodním okruhu v Itálii div nepřišel o život, na něm nezanechalo stopy. Začínat knihu o závodníkovi formule 1 z Velké Británie událostí z New Yorku, která se stala protějškem Oscarů ve světě módy, působí možná podivně. Podobně jako všechny takové akce je i Met Gala přehlídkou slavných osobností, výkvětu oděvního průmyslu a společenské smetánky. Scházejí se tam jednou za rok, pózuji fotografům a pozorují, kdo má jaké oblečení a od kterého návrháře. V roce 2021 se akce přesunula v kalendáři z obvyklého prvního květnového pondělí na třináctého září, a sice kvůli pandemii koronaviru. Rok předtím to dopadlo ještě hůř: byla zrušena. Nyní byl společenský večer nevyhnutelně skromnější než jindy. Vynutila si to hygienická opatření, jaká k módě vůbec nepasovala, ale svět je přijal a život běžel dál.

Nechyběl tam ani Lewis Hamilton. To, že ještě den předtím byl v Itálii, pravděpodobně nebylo v rámci seznamu hostů, pro něž

omezení běžných letů nepředstavuje problém, nic neobvyklého. Možná se od některých lišil tím, že v neděli pracoval, ale dělat o víkendech není u činorodých lidí nic zvláštního. Vymykal se jen tím, že se v rámci svého zaměstnání v neděli proháněl v Monze v závodním monopostu průměrnou rychlostí přes 300 km/h. Tím se mohlo pochlubit jen dvacet lidí na světě. Jenže on jako jediný z hostů v Metropolitním muzeu umění den předtím málem zahynul.

Na Národním autodromu v Monze se konala Velká cena Itálie 2021. Před fanoušky formule 1 stačí vyslovit jméno Monza, a hned nostalgicky vzpomínají na svůj oblíbený závod nebo neuvěřitelnou rychlost, jakou vozy na tomto proslulém okruhu létají. V roce 2023 byla na konci hlavní rovinky v Monze jednomu monopostu F1 naměřena rychlost 359 km/h, to je sto metrů za vteřinu! U současné specifikace vozu rekord. Jen tak pro představu, rychlostí 350 km/h byste urazili vzdálenost 160 km z Manhattanu do Filadelfie po mezinárodní dálnici za pouhých dvacet šest minut plus minus pár vteřin.

Hamilton si zrovna odbýval sezonu, která měla významné důsledky pro celou formuli 1. V roce 2020 si připsal již sedmý titul mistra světa a do ročníku 2021 vstupoval s úmyslem stát se jediným závodníkem s osmi tituly. Jeho největší soupeř, Max Verstappen, nizozemské zázračné dítě v barvách Red Bull Racingu, zároveň bojoval o svůj první titul a po vítězství v domácím závodě o předcházejícím víkendu se do Monzy dostavil s tříbodovým náskokem před Lewisem. Řada zpackaných zastávek v boxech způsobila, že se oba kandidáti na konečný triumf ocitli před polovinou závodu na trati vedle sebe. Jak se řítili bok po boku k druhé zatáčce, vypadalo to škaredě. Max odmítl ustoupit, ačkoli si Lewis jasně držel optimální stopu, která umožňuje vybrat zatáčku nejrychleji, jak to jde, než se auto dostane do smyku. Max se dostal přes obrubník, narazil do Angličanova vozu, sám vyletěl do vzduchu a přistál na Lewisově mercedesu.

Nebýt toho, že nedlouho předtím monopostům přibyl titanový oblouk, který chrání závodníkovu hlavu, Hamilton by o ni v ono slunečné odpoledne poblíž Milána nejspíš přišel. Vztahu mezi oběma rivaly

neprospělo, jak se Verstappen během incidentu zachoval. Poté co zrychlil, se kolo jeho vozu nebezpečně točilo jen několik centimetrů od Lewisovy hlavy. A když pak Nizozemec z auta vystoupil, ani se neobtěžoval podívat, zda je Hamilton naživu. Místo toho bylo slyšet, jak do vysílačky ke svému týmu pronáší: „Takhle to dopadne, když mi ten **** nenechá místo!“¹ To, jak Max Lewise nazval, bylo cenzurováno a upadlo v zapomnění. Verstappen byl již v minulosti přistižen, jak někoho rasisticky nebo diskriminačně uráží, což Mezinárodní automobilová federace (FIA), řídící orgán Formule 1, zcela ignorovala. V sezoně 2020 se mongolská vláda ostře ohradila proti tomu, že použil výraz „Mongol“ hanlivě. Jake Boxhall-Legge z Autosport.com potom napsal článek „Jak to, že Verstappenovi procházejí nepřístojné poznámky?“². Boxhall-Legge šel přímo k jádru věci: „Verstappen smí veřejně trousit výroky, jež hraničí s diskriminací a rasismem, a nebojí se, že by ho odpovědní činitelé potrestali. Verstappen se neomluvil a záležitost byla zametena pod koberec a nikdo se jí dál nezabýval.“³ FIA a televizní a rozhlasové stanice si provokativně daly záležet, aby se na veřejnost nedostalo, co Max pronesl, což vzbuzuje podezření, že možná překročil hranici běžně používaných sprostých slov.

Tvrdit, že se ti dva nemají v lásce, je slabé slovo. Ve skutečnosti mezi nimi panuje nepřátelská atmosféra. Nevraživost ještě zhoršila Maxova pověst agresivního závodníka, což jistě kruhy označují za bezohledné ignorování zásad bezpečnosti a předpisů. Vyvrcholilo to prosazováním takzvaného Verstappenova pravidla, které ostatním

1. „Verstappen Furious at Hamilton: ‘This Is What You Get Without Giving Space,’“ *GPblog.com*, 12. září 2021, <https://www.gpblog.com/en/news/93904/verstappen-furious-at-hamilton-this-is-what-you-get-without-giving-space.html>.

2. Jake Boxhall-Legge, „Why Do Verstappen’s Offensive Comments Get a Free Pass?“ *Autosport.com*, 27. října 2020, <https://www.autosport.com/f1/news/why-do-verstappens-offensive-comments-get-a-free-pass-4977790/4977790/>.

3. Ibid.

nedovoluje při brzdění měnit směr. Znamená to, že když se jezdec brání soupeřovu pokusu ho předjet, ten vpředu nesmí při útoku zezadu udělat druhý pohyb, zejména v zatáčkách, kde začátek brzdné dráhy rozhodne, zda vozy zatáčku vyberou, nebo vyjedou z dráhy, či ještě hůř. Jestliže se například jedno auto přiblíží k jinému a v nájezdu do zatáčky je hodlá předjet po pravé straně, bránící se závodník nesmí odkrýt prostor po pravé straně a v posledním možném okamžiku náhle „zavřít dveře“, a tím útočícího jezdce donutit k úhybnému manévru.⁴ Tlak na Maxe, aby poprvé vyhrál mistrovství světa a současně připravil Hamiltona o osmý triumf, otrávil atmosféru.

Někdo havárii v Monze připisuje Verstappenově touze po pomstě za nehodu ve vysoké rychlosti v Silverstoneu o čtyři závody dřív. Tehdy se Lewis a Max srazili a Nizozemec skončil ve zdi. Přetížení činilo 51 G. Pro vaši představu, je to, jako by devadesátikilovému člověku připadalo, že váží bezmála pět tun. Zatímco Nizozemec putoval do nemocnice, Angličan v závodě pokračoval a zvítězil. Triumf oslavoval, čímž rozlítl Maxe, jeho tým i fanoušky. Napětí neuvolnil ani závěr činovníků, že incident zavinil především Lewis.⁵

Ten později zavolal do nemocnice, aby se přeptal, jak na tom Verstappen je, nicméně si ho tím neudobřil. Po havárii v Monze, která oběma ukončila účast ve Velké ceně Itálie, byl za hlavního viníka označen Verstappen⁶ a za to potrestán odsunutím o tři místa na startovním roštu v následující velké ceně. Nic nenasvědčuje tomu, že by Maxovi ležel na srdci Lewisův stav po nehodě v Monze, i když si

4. Henry Valentine, „The Three Rules Introduced by the FIA Because of Max Verstappen,“ *PlanetF1.com*, 3. července 2024, <https://www.planetf1.com/news/max-verstappen-fia-rule-introductions>.

5. Jonathan Noble, „FIA Explains Hamilton Blame for Verstappen F1 Collision,“ *Motorsport.com*, 19. července 2021, <https://us.motorsport.com/f1/news/fia-explains-hamilton-blame-for-verstappen-collision/6633217/>.

6. Laurence Edmondson, „Why the Stewards Blamed Max Verstappen over Lewis Hamilton,“ *ESPN.com*, 13. září 2021, https://www.espn.com/f1/story/_/id/32203367/why-stewards-blamed-max-verstappen-lewis-hamilton.

mohl zjistit, že se účastní slavnosti, takže byl propuštěn podle všeho bez úhony, s hlavou na krku, včas, aby vše stihl.

Časopis *Elle* přinesl zprávu, že tam Hamilton hledal způsob, jak dostat lidem do hlavy černošské návrháře. Článek nadepsaný „Lewis Hamilton zaplatil šedesát tisíc liber, aby se Met Gala mohli zúčastnit černí návrháři“ uvádí jejich jména – Theophilio, Kenneth Nicholson a Jason Rembert – a ani slůvkem se nezmiňuje, čemu závodník čelil pár dní před Met Gala; zaměřuje se jen na ono pozitivní sdělení, které podpořil svou účastí a sponzorstvím.⁷

Vedle návrhářů, na jejichž práci chtěl zaměřit pozornost, Lewise doprovázeli další lidé. Magazín *Elle* je popsal jako černošské novátory. Patřili mezi ně Zendayina stylistka Law Roachová, Alton Mason (model), Kehlani (zpěvačka) a sportovci Miles Chamley-Watson (šermíř) a Sha'Carri Richardsonová (sprinterka). Několik odstavců článku je věnováno problému různorodosti v motoristickém sportu a tomu, jak se s ním chce vypořádat jeho iniciativa *Mission 44*. Stejně se Hamilton zajímá i o svět módy. Zjevně mu nedělá potíže v případě potřeby od sebe oba světy oddělit, a když to má smysl, tak je naopak zase skloubit.

Lewis Hamilton nastoupil do formule 1, když se svět těšil z digitální revoluce v komunikacích, která dělala hvězdu z každého, byť jen ve vlastní hlavě a před těmi, kdo se na ně ve virtuálním světě nalepili. Život veřejně činných osob byl slavnými osobnostmi přeplněný a těžko se rozeznávala a udržovala hranice mezi věcmi veřejnými a soukromím hvězd, pokud vůbec ještě existovalo. Až do té doby se formule 1 těšila hojné sledovanosti. Obyvatelé Monackého knížectví žili několik květnových dní v obležení formule 1, která se vzápětí

7. Katie O'Malleyová, „Lewis Hamilton Paid Over £60,000 for Young Black Designers to Attend the Met Gala,“ *Elle*, 15. září 2021, <https://www.elle.com/uk/fashion/a37603807/lewis-hamilton-paid-black-designers-attend-met-gala/>.

přesunula dále. Skalní fanoušci se zajímali o své hrdiny, ale vzhledem k odstupu bylo těžké zjistit, co slavné osoby dělají, když zrovna nezávodí – pokud vůbec něco dělají. To samozřejmě už dávno neplatí.

Každý okamžik každého dne je zdokumentován a šíří se po světě rychlostí světla. Svět může rozpitvávat každý výrok, ať už dobře promyšlený, nebo nerozvážně řečený. Špatné zprávy kolují rychle a mají sklon přebít celkové vnímání osoby, situace, souvislostí nebo změny. Lewis Hamilton to všechno pojímá. Jeho přítomnost na Met Gala dokazuje, jak využívá scénu formule 1 spíš jako výchozího bodu než koncového, tudíž se může zapojovat do jiných záležitostí, na kterých mu záleží. Móda provází všechny oblasti jeho zájmu, stejně tak jako otázky rozmanitosti a příležitostí.

V devadesátých letech se stal celosvětovým fenoménem hiphop. Jedním z jeho hlavních témat je touha po luxusu a okázalém utrácení, po rychlých autech, třpytivých klenotech, exotických místech a krásných lidech. To všechno lze najít v malém a exkluzivním světě formule 1. Současná celosvětová popularita moderní černošské celebrity posloužila jako „hnací síla“ pro růst popularity F1 po celém světě. Kdyby formule 1 Lewise Hamiltona neměla, musela by si ho vymyslet.

Jeho přítomnost na Met Gala naznačuje, že si naprosto uvědomuje, co pro závody formule 1 znamená. Lewis je něco jako hiphop, který se objevil zcela nečekaně. Vytváří cosi, co by se dalo nazvat moderní formou černošského světoobčanství. Není hráčem basketbalu ani fotbalu, ale největší hvězdy těchto dvou sportovních odvětví ho jezdí povzbuzovat na závodní okruhy F1 po celém světě. Totéž platí o hercích, modelech, šéfkuchařích, hudebnících, publicistech a tak dále. Každý, kdo něco znamená, se chce pohybovat v jeho blízkosti, a tak se z formule 1 stává honba poháněná obavami, aby ho neprošvihli. Při tomto shonu kolem Lewise působí na F1 nový vliv: ti, kdo určují trend, tíhnou také k jiným závodníkům, a tím se formule 1

nevyhnutelně rozpíná. O víkendu, kdy se koná závod, se přece všichni do Lewisovy garáže nevejdou.

Formule 1 je svým způsobem ojedinělou záležitostí. Každých pár týdnů se od února do listopadu pořádá sportovní podnik, jenž je něčím mezi mistrovstvím světa v kopané a Oscary s notnou dávkou pařížského módního týdne. Všechno se točí kolem dvacítky jezdců, kteří řídí nejrychlejší monoposty. Nelze se bavit o největších závodnících v historii F1 a v popředí seznamu vynechat Hamiltona. Míšenec ze Stevenage, ležícího necelých padesát kilometrů severně od Londýna, se stal příkladem pro lidi po celém světě, kteří sní o něčem, co zdánlivě nezapadá do reálného života. Sir Lewis Hamilton – v roce 2021 byl povýšen do rytířského stavu – ukázal světu, že *možnosti* jsou omezeny pouze *možností přístupu*. Spolu se svou rodinou rozrazil pozlacené dveře formule 1 – a dal jí nový, lepší rozměr.

Tato kniha popisuje vzestup sira Lewise na samý vrchol formule 1 a vypráví, jak a proč začal určovat trend. A také jeho výkyvy, triumfy, trápení a úsilí vybojovat na sklonku kariéry rekordní osmý individuální titul. Zároveň se podíváme pod pokličku každé instituce, ve které se Hamilton angažuje nebo s ní má něco společného, ať už z hlediska rasy, etnické příslušnosti, vyznání, pohlaví, sexuální orientace či společenské třídy. Lewis se o to všechno zajímá a přitom vytváří prostor pro novou generaci sportovců a fanoušků, kteří se chtějí ve formuli 1 – nebo v jiném odvětví – prosadit a vyjádřit, na čem jim záleží.

SIR LEWIS

KAPITOLA 1.

Osvícený syn

**Velká cena Turecka
Istanbulský park
Tuzla, Turecko
15. listopadu 2020**

Rok 2020 vešel do dějin jako krizový. Ti, kdo jej prožili, si budou svět vnímat odděleně jako svět před pandemií, v jejím průběhu a po ní. Třebaže se svět uzavřel, cirkus formule 1 vandroval po světě dál. Ani tento sportovní podnik se však v této sezoně nevyhnul rušení závodů a změnám v důsledku pandemie. Na patnáctý podnik šampionátu přijel Lewis Hamilton do Turecka s pětaosmdesátibodovým náskokem před kolegou ze stáje Mercedes-AMG Petronas Valtteri Bottasem, který jako jediný ho ještě mohl připravit o titul. Ostatní už neměli ani hypotetickou šanci. Vítězstvím by si Hamilton zajistil celkové prvenství za ročník 2020. Získat mistrovský titul i v běžné sezoně je dost těžké. Ještě obtížnější je vybojovat jej, když zuří celosvětová pandemie a ovlivňuje sportovní disciplínu, která vyžaduje, aby stovky lidí cestovaly na pět světadílů. Sedmý titul by pro Hamiltona znamenal vyrovnání rekordu, který před ním stanovil Michael Schumacher. I když je Lewis velký snílek, o takovém úspěchu se předtím ani jemu nezdálo. Ve stejné době se zároveň snažil využít

svých možností vyjadřovat se na veřejnosti a projevit solidaritu s oběťmi policejní brutality ve Spojených státech amerických.

Ale než si tuto pozici vybudoval, musel urazit dlouhou cestu. Dalo by se říct, že začátek této etapy jeho kariéry zachycuje videoklip z roku 2006, kdy se rok předtím, než povýšil do formule 1, ocitl na prahu triumfu v seriálu GP2, nástupci formule 3000 a předchůdci formule 2. Logicky se jednalo o odrazový můstek do formule 1. V rozsáhlém rozhovoru přišla řeč na Schumachera a jeho sedm titulů mistra světa. Lewis skromně poznamenal: „Nevím, jestli bych dokázal nasbírat sedm titulů, ale spokojil bych se i s jedním.“¹ V oné fázi kariéry si uvědomoval, že prožívá let na kouzelném koberci, a to vlastním přičiněním a díky pomoci své rodiny, přesto si ani on neuměl představit, že se jednou bude dělit o první příčku v historické bilanci formule 1 se Schumacherem, jezdcem, jenž jasně určoval celou jednu epochu motoristického sportu.

Po oné sezoně GP2 dostal místo ve formuli 1 po boku dvojnásobného mistra světa Fernanda Alonsa ve stáji McLaren, která jeho kariéru již léta podporovala. Přání jednoho mistrovského titulu, které ve zmíněném interview vyjádřil, se málem naplnilo hned v první sezoně. Scházel mu k tomu jediný bod. Sezonu charakterizovaly kontroverze způsobené tím, že zkušenějšímu Španělovi jakožto nováček poslušně nesekundoval, ale okamžitě s ním soutěžil, čímž se dostávali do křížku. Podle Alonsoových představ měl hrát pouze vedlejší roli. Už když Hamilton při své první velké ceně skončil na stupních vítězů – třetí, hned za svým týmovým kolegou, který dopadl o jednu příčku lépe – bylo všem jasné, že tenhle nováček tam není jenom na ozdobu nebo proto, aby hrál Fernandovi druhé housle. Dělo se něco výjimečného.

Ve své druhé sezoně Angličan vybojoval titul mistra světa za rok 2008 o jediný bod. Po šestiletém půstu triumfoval v letech 2014, 2015, 2017, 2018 a 2019 a roku 2020 byl v Turecku připraven

1. Interview Lewise Hamiltona z roku 2006: „Young Driver on His F1 Hopes and Dreams“, 17. listopadu 2020, *formule 1, YouTube*, https://www.youtube.com/watch?v=T3TAySZNq_g.

vyrovnat Schumacherův rekord. V závodě si vybudoval náskok, a když přetáhl cílovou čáru půl minuty před druhým v pořadí, jeho závodní inženýr „Bono“, což je přezdívka Petera Bonningtona, zodpovědného za jezdce strategickou a technickou přípravu, mu gratuloval vysílačkou a rozplýval se: „A máš to, Lewisi! Parádní výkon! Sedmý titul mistra světa takovýmhle stylem!“

Lewis odpověděl nejprve dlouhatánským hrdelním výkřikem odrážejícím něco mezi agonií, úlevou, hysterií a bezuzdnou radostí. Nepřemáhal dojetí a jeho hysterický smích nakonec přešel ve vzlykot: „Kluci, moc vám děkuju! Tohle věnuju všem děčkám, co sní o nemožném! I vy to dokážete! Já ve vás věřím. Všem mockrát děkuju za pomoc.“ Kluk ze Stevenage, města ležícího necelých padesát kilometrů na sever od Londýna, britský černoch, jehož otec je grenadského původu a matka bělošská Angličanka, kdysi sám snil o nemožném. To, co ve svém životě dokázal, zdaleka předčilo jeho nejbujnější fantazie.

Sedmým mistrovským titulem si brzy vysloužil povýšení do šlechtického stavu králem Karlem III., tehdy ještě následníkem trůnu, princem z Walesu. Nyní stál po boku Michaela Schumachera, jemuž se obdivoval v onom rozhovoru v roce 2006 a který byl nepochybně jedním z největších závodníků v historii F1, alespoň co do počtu titulů mistra světa. Po triumfu v Turecku mu novináři připomněli ono přání vyslovené v interview v GP2. Po sedmém titulu se Lewis vyjádřil, že by se přece jen spokojil ještě s jedním titulem navíc: osmým by totiž pomyslný trůn nejlepšího závodníka F1 ovládl samostatně. Cestu za úspěchy měl krivolakou – nemyslíme tím jen onen poslední závod, sezonu či šampionát, ale život, který triumfům ve formuli 1 předcházel. Lewis se do F1 probojoval, ačkoli jeho rodina neměla ani dostatečné finanční prostředky, ani zkušenosti s motoristickým sportem. Kromě toho museli také zvládat tlak, který zákonitě vyplýval z toho, že se jako jediná černošská rodina dostali do výlučně nečernošského světa.

Tento příběh je o Lewisi Hamiltonovi, tudíž je o snech. O snech, které se zdají být neuskutečnitelné, nemožné. Ne že by bylo nemožné takové sny mít; jak víme, snít se dá o čemkoli. Ale když Hamilton vysloví „snít o nemožném“, myslí tím snahu a schopnost překonat jakékoli své hranice a meze, které před sebou vidíte. V okamžiku, kdy se mu některý sen vyplní, doslova říká, že se o tom ani neodvážil snít. A dodává: „Dokázat to můžete i vy. Já vám věřím.“ Vzápětí svým typickým způsobem přechází k vyjádření vděčnosti všem, kdo pro něj byli na cestě k úspěchu jeho nenahraditelnými průvodci. Přestože to je Lewisův příběh, k jeho kouzlu patří to, že je ten příběh zároveň náš. Jedná se o člověka, který se zajímá o druhé, především o ty, kdo upadli v zapomnění a nenacházejí v sobě dostatek sebedůvěry. Mezitím se jej marketingová oddělení různých společností po celém světě nemohou nabažít. Jeho osobnost prodává automobily, oblečení, potraviny, nápoje, zavazadla, hodinky – co vás jen napadne. Jeho jménem se zkrátka prodává všechno možné, ale důležitější je, že vás povzbuzuje, abyste věřili, že i nemožné se může stát skutečností. I přes toto jeho pozitivní poselství a odvalu, kterou lidem dodává, se najdou tací, kteří by byli nejraději, kdyby z veřejnosti zmizel, ovšem nejdříve aby se ještě velkolepě znemožnil.

Lewis Hamilton, závodnický a kulturní idol, je výplodem kolektivu. Chceme-li pochopit tento mezinárodní fenomén, který se objevil na světové scéně z prostředí, které samo o sobě činilo jeho sen neuskutečnitelným, nemůžeme přehlížet jeho rodiče a Rona Dennise, člena vedení McLarenu, jenž podstoupil riziko, když vzal nezletilého Lewis pod svá ochranná křídla.

Součástí Hamiltonovy vize o splnění si snů je to, že je ochoten se dělit. Přimluvit se a finančně i jakýmkoliv dalším způsobem podpořit ty, kteří dělají něco užitečného a jdou vytrvale za svými sny. Mám dojem, že veškeré Hamiltonovo úsilí o diverzitu, spravedlnost a inkluzi je podloženo jeho vědomím, že klidně mohl den co den chodit do práce a vydělávat jako řadový zaměstnanec – ne že by na tom bylo něco nedůstojného –, místo aby o víkendech závodil a vyhrával. Rozmanitosti a rovným příležitostem je oddaný po všech stránkách motoristického

sportu – od kokpitu monopostu F1 přes komentátorské stanoviště, garáž a křesla řídících pracovníků až po aerodynamický tunel. Zasazuje se o to, aby žádnému dítěti, které sní o účasti v F1 a prokáže vůli a talent, nebyla upřena příležitost.

Lewis Hamilton obrazně i doslova změnil navždy tvář formule 1. Ještě než mohl jako účastník GP2 uvažovat o tom, zda někdy získá titul mistra světa F1, pochyboval, jestli se coby černoch vůbec dostane do této vrcholné disciplíny, která je pravděpodobně nejbělejší a nejelitářštější sportovní disciplínou na světě. Rozhodně tedy není místem, kde by mladý míšenec z města na sever od Londýna mohl potkat sobě podobné vzory.

Najdou se lidé, kteří si přejí nebo potřebují symboliku Hamiltonových úspěchů čistě z třídního hlediska, protože rasová otázka je příliš ožehavé téma na to, aby se o ní mluvilo dlouho. V jistém smyslu by to bylo fajn, avšak v takovém světě nežijeme. Tak jako fanoušci povzbuzují svou zemi na olympijských hrách nebo na mistrovství světa, je nepopíratelné, že to, kým jsme se narodili, určuje náš další život. Někdy kladným způsobem, ale až příliš často škodlivým. Lewis si uvědomuje, jaké pozornosti se jeho rase dostává, pozitivní i negativní, a jak se zdá, vždy byl a je hrdý na to, kým je. Tato kniha vypráví jeho skutečný příběh a vzdává mu tímto hold.

Lewis se často zmiňuje, že mívál pocit, jako by tam nezapadal. Nedávno se magazínu *Vanity Fair* svěřil, že „si v F1 připadal nevíтанý a že ho tamní komunita nebere.“² Takový výrok nelze citovat, aniž si dáme záležet, abychom pochopili, co to pro něj a naši společnost znamená.

Sport obecně, a hlavně olympijské hry, se zakládá na oddanosti příznivců posilované jejich dobrým pocitem sounáležitosti nebo představou,

2. Chris Heath, Lewis Hamilton: „The F1 Superstar on Racism, His Future, and the Shocker That Cost Him a Championship, *Vanity Fair*,“ 8. srpna 2022, <https://www.vanityfair.com/style/2022/08/cover-story-lewis-hamilton-never-quits>.

že jsou součástí hry. Výčet získaných medailí slouží jako alfa a omega každodenního zpravodajství z olympijských her, které má ukojit touhu občanů určitého města, kraje či země poměřovat se se soupeři či se světem – podle toho, jak si vedou. Na nejzákladnější úrovni se kupříkladu při sportovní události zvané *Palio di Siena* v Itálii utkávají jezdci na hřbetech koní bez sedel reprezentující deset ze sedmnácti čtvrtí města Sieny bez jakýchkoli zábran kolem dokola po náměstí a usilují o nejvyšší místní poctu. Totéž platí o člověku, jenž vyrostl v Detroitu ve státě Michigan. Ačkoli Lions až do nedávna patřili v celostátní lize amerického fotbalu vždy k nejslabším, fanoušci je dál povzbuzují kvůli příslušnosti k městu a týmu. Tyto asociace jsou základní součástí způsobu, jakým se formuje západní kultura – nejen ta sportovní – od národu či státu po malé sídliště. Když si fanoušci naladí ESPN a poslouchají nekonečnou záplavu výsledků z předešlého večera, vždycky je nejvíc zajímá velká rivalita, mnohdy regionální. Příznivci Lakers nemohou vystát fandy Boston Celtics. Filadelfie nemůže přijít na jméno Dallasu. V Chicagu nepojedou obyvatelé obvodu South Side na sever na Wrigley Field povzbuzovat baseballový tým Cubs, poněvadž by tím zradili svůj klub White Sox.

Sportovní hrdina si samozřejmě osvojuje hluboký smysl pro důležitost v návaznosti na tyto asociace. Z hrdinů amerického fotbalu, basketbalu nebo baseballu se stávají ambiciózní reprezentanti čtvrtě, města, státu, univerzity, týmu, nebo dokonce země. Sportovec je příkladem vztahu sounáležitosti a za ideálních okolností se stává „příkladným“ občanem dané čtvrti, města, státu a v nejlepším případě celé země.

Klasickým příkladem je Babe Ruth. Narodil se v Baltimoru a v počátcích kariéry ho Boston Red Sox vyměnil do New York Yankees. Nakonec z něj byl ukázkový představitel New Yorku a všeho, co toto velkoměsto znamenalo pro americkou kulturu na začátku dvacátého století a dále. Ruthova ohromná osobnost a nejlepší statistika v lize jej v americké kultuře pasovala na vzor ideálního hráče baseballu, který býval typickou americkou kratochvílí. Dělat ze sportovců hrdiny je jediné dobře, dokud se vůdčí osobností nestane někdo, kdo do této role

nezapadá. Jestliže je hrdinou člověk stojící mimo, může negativně ovlivnit to, jak veřejnost vnímá sportovní odvětví, tým, zemi, nebo dokonce typy lidí. Zárným příkladem je baseballová legenda Jackie Robinson.

V současné době je formule 1 vskutku celosvětová sportovní disciplína. Odehrává se na všech světadílech kromě jednoho: Afriky. Když čtete seznam dějišť velkých cen, je to jako výčet tajných přání nějakého cestovatele. V typické sezoně účastníci zavítají do Bahrajnu, Saúdské Arábie, Austrálie, Japonska, Číny, Itálie, Kanady, Spojených států amerických, Monaka, Španělska, Rakouska, Velké Británie, Maďarska, Belgie, Nizozemska, Ázerbájdžánu, Singapuru, Mexika, Brazílie, Kataru a Spojených arabských emirátů. Jak bylo řečeno, Afrika v kalendáři chybí. Hamilton slíbil, že se to změní.³ Ale aby bylo jasno, formule 1 nebyla nikdy stavěna na dělnickou třídu, a pokud jde o Hamiltonovy představy, ani na černochoy coby diváky, natož závodníky.

Afrika jakožto scéna F1 zmizela v důsledku posledního tažení apartheidu v roce 1993. Znamená to, že přítomnost formule 1 v Jižní Africe v letech 1967 až 1993 mělo hodně na svědomí to, že způsob řízení země postrádal diverzitu. Velká cena Jižní Afriky se vytratila spolu se zostuzením a zánikem režimu apartheidu. Lewis si neustále dělá starosti ohledně diverzity jak ve sportovních odvětvích, tak mimo ně. To též platí o společenských třídách a dalších oblastech lidské působnosti.

Pravidla a tradice formule 1 nikdy nebránily černochem v účasti tak jako třeba nejvyšší soutěž v baseballu ve Spojených státech amerických, kde byli výslovně vyloučeni, dokud na jaře 1947 nepřišel do Brooklyn Dodgers Jackie Robinson. Formule 1 je nepotřebovala. Černochem nedovoľovala vstup do ní výše ekonomických nákladů již na základní úrovni závodů motokár. Hamilton neměl výhodu

3. „Lewis Hamilton Says Africa Needs a Formula 1 Race,“ 21. listopadu 2023, *Pan African Lifestyle, YouTube*, https://youtu.be/M9WmEH8oRugsi=6FAZJZggoqQE7_zZ.

zázemí bohaté rodiny, jakému se těší prakticky všichni ostatní jezdci F1, neboť vyrůstal v prostředí dělnické třídy ve Stevenage v anglickém hrabství Hertfordshire.

Jen si na chvilku představte, že aby mohlo americké dítě hrát na střední škole fotbal, stálo by to za sezonu jedenáct tisíc dolarů. Kdyby tomu tak bylo, mezi středoškolskými hráči fotbalu by se prakticky nevyskytovali černoši, a tím pádem pravděpodobně ani v NFL. Lewisův grenadský otec, Anthony Hamilton, majetkem neoplýval a v duchu tradice černých rodičů sportovců, kteří mění svět na nepravděpodobných místech, si vytkl za cíl i ze zdánlivě nemožného učinit možné. To, co dělal, dává smysl, když víme, co z toho vzešlo: sedm titulů mistra světa a všechno to, co Lewis Hamilton představuje. Avšak na počátku se určitě našli tací, kteří si říkali, zda se Anthony nepomátl.

O jeho úsilí podporovat Lewisův sen je potřeba uvažovat v souvislosti s podobně nepravděpodobnými příběhy ze sféry sportu a zábavy. Joe Jackson musel věřit, že se z kapely složené z jeho dětí, které v garáži v Gary ve státě Indiana vychovával tak přísně, až je týral, stane nejvlivnější skupina své doby. Nemluvě o tom, že jeho syna Michaela budou jednou znát od břehů Michiganského jezera až po řeku Jang-c'-ťiang a že jen při zmínce jeho rodného jména budou všichni vědět, o koho se jedná.

Totéž platí o vizionáři z Comptonu v Kalifornii Richardu Williamsovi, jenž nevěděl nic o tenisu až na to, že se jím dá vydělávat strašně moc peněz. Jeho dcery Venus a Serena vybojovaly celkem šedesát grandslamových titulů (ve dvouhře a čtyřhře dohromady) a historie tenisu bez nich je nemyslitelná.

Dalším takovým jasnovideckým otcem je zelený baret Earl Woods. Svého syna pojmenoval Eldrick a dal mu přezdívku „Tiger“ podle svého kolegy, jihovietnamského plukovníka Vuong Dang Phonga, s nímž bojoval hluboko v džungli jihovýchodní Asie. Takto zocelený Earl vštěpoval synovi duševní a tělesnou sílu, takže Tigerův čip zahrany do šestnácté jamky na Masters 2005 vypadal jednoduše jako každý jiný, když spolu po večerech odpalovali míčky na hřbitově.

Dalším finančně náročným sportovním odvětvím, které se potýká s nedostatkem diverzity, je gymnastika. Když bylo starší ze sester Bilesových šest let, prarodiče a adoptivní rodiče vzali vážně trenérovu poznámku při jeho návštěvě ve školce, že je vnučka pohybově nadaná.⁴ Proto neváhali a okamžitě ji přihlásili na tréninky. Vzhledem k tomu, že nasbírala jedenačtyřicet titulů mistryně světa a olympijské vítězky (a tento počet dál roste), jedná se zřejmě o nejvýznamnější trenérský postřeh v historii gymnastiky.

Ponechme Michaela (Jacksona, nikoli Jordana) stranou; ne že by nebyl významný, ale proto, že pokud jde o černochoy, obzvlášť v moderním světě, jejich podíl na hudebním poli je slušný, ne-li přímo spravedlivý. To však není případ tenisu, golfu, gymnastiky či formule 1, s nimiž se pojí a téměř nadbytečně používají přívlastky „exkluzivní“ a „drahý“. A proto ona víra a cesta, kterou podstoupili rodiče jako Williamsovi, Woodsovi, Bilesovi a Hamiltonovi, kupříkladu z Comptonu do Wimbledonu, jsou nezměrně větší než třeba cesta z Gary do Motownu.

Anthony Hamilton neměl pro syna ani sebe nikoho, kdo by mu posloužil jako hrdina a symbol úspěchu ve formuli 1. Například Dianne Durhamová, také z města Gary, vyhrála v roce 1983 celostátní mistrovství v gymnastice a olympiádu v Los Angeles zmeškala kvůli zranění. Dominique Dawesová získala olympijské medaile v Barceloně 1992, v Sydney 2000 a mezitím v Atlantě 1996 – rok předtím, než se narodila Simone Bilesová. Ta se měla od čeho odrazit. Anthony a Lewis to štěstí neměli.

Golfista Charlie Sifford se narodil roku 1922, v roce 1959 startoval na US Open, šestkrát vyhrál National Negro Open a v třiceti devíti letech se zúčastnil turné PGA. Prezident Barack Obama mu rok před jeho smrtí udělil Prezidentskou medaili svobody, vyvrcholení kariéry, v níž ho finančně podporovali zpěvák Billy Eckstine a přeborník v těžké váze Joe Louis a v níž se stal v golfu obdobou Jackieho Robinsona v baseballu.

4. „This Is Simone: Read the Story of Simone Biles,“ *TIME for Kids* and *American Girl*, 16. srpna 2020, <https://www.timeforkids.com/g56/this-is-simone-biles/>.

V roce 1979, kdy Tigeru Woodsovi táhlo teprve na čtyři roky, Calvin Peete dosáhl v Greater Milwaukee Open prvního z dvanácti vítězství v PGA Tour. Takže když Earlovo zázračné dítě vybojovalo v Augusta National 1997 první titul, Fuzzy Zoeller a jemu podobní byli podle očekávání překvapení a zároveň celí zmatení. Přitom měli tušit, že se něco takového dříve nebo později přihodí. Černí golfisté nebyli výjimkou, jenom byli ukradení těm, kdo podporovali segregaci Augusta National. Zoeller tehdy v Augustě neuspěl, z divácké verandy sledoval Woodse a potom řekl přibližně to, co si určitě myslelo i mnoho jiných lidí.

Ten klučina si vede dost dobře. Dělá výborný dojem. Slušně odpaluje i zahrává míček do jamky. Dělá pořádně všechno, co je třeba k vítězství. Takže až sem dorazí, poplácejte ho po zádech, pograttulujte mu a řekněte, ať tady příští rok neroznáší smažené kuře, kapustu, nebo co to tady sakra podává. Jasný?⁵

Je dobré na Fuzzyho slova zapomenout, ale současně si je i pamatovat. Sport je kontinuum. Nemůžete pochopit, jak jedinec zapadá do určitého sportovního odvětví, pokud neporozumíte kontextu doby, ve které působí, včetně pravidel, jiných sportovců a různých druhů obtíží. Lewis vstupoval do formule 1 v kulturním kontextu, kdy doznívala Tigerova éra a jeho vliv.

Poznámka o „smaženém kuřeti“ od samozvaného vtipálka Fuzzyho, který se narodil tři roky před soudním případem Brown versus školní rada Topeky, nebyla ojedinělá. Španělský profesionální golfista Sergio García, narozený roku 1980, na otázku, zda by šel se svým soupeřem Woodsem na večeři, novináře ujistil, že pokud ano, bude se podávat smažené kuře. Tyto „fórky“ ukazují, jak nepříjemným situacím

5. „Golfer Says Comments About Woods ‘Misconstrued’“, *CNN.com*, 21. dubna 1997.